

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

תוכן עניינים

- א. על פי נביא נאכלת ועל פי נביא נשרפת.....1
- ב. כל שלא נעשית בכל אלו ... בכל אלו תנן.....2
- ג. קסבר קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא.....2
- ד. ועזרא זכר בעלמא הוא דעבד.....4
- ה. שמעתי כשהיו בונים בהיכל עשו קלעים להיכל וקלעים לעזרות אלא שבהיכל בונים מבחוץ ובעזרות בונים מבפנים.....5
- ו. שמעתי שמקריבין אף על פי שאין בית אוכלין קדשי קדשים אף על פי שאין קלעים קדשים קלים ומעשר שני אף על פי שאין חומה מפני שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא.....6
- ז. אשר לוא חומה אף על פי שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן.....7
- ח. והשתחוה או ששהה כרי השתחואה ... לא שנו אלא שהשתחוה כלפי פנים אבל השתחוה כלפי חוץ שהה אין לא שהה לא ... וכמה שיעור שהייה ... כמויכרעו לסיפא וכל בני ישראל רואים ברדת האש וכבוד ה' על הבית ויכרעו אפים ארצה על הרצפה וישתחוו והודות לה' כי טוב כי לעולם חסדו.....8
- ט. קידה על אפים ... כריעה על ברכים ... השתחואה זו פישוט ידים ורגלים.....11
- י. צריך שהייה למלקות או אין צריך שהייה למלקות לקרבן גמירי שהייה למלקות לא גמירי שהייה.....14

דף טז.

א. על פי נביא נאכלת ועל פי נביא נשרפת

כבר התבאר לעיל¹ שכמוסיפין על העיר עושין בית דין שתי תודות ולוקחין לחם חמץ שבהם והולכים אחר שתי התודות, עד שמגיעין לסוף המקום שמקדשין אותו ועומדין שם, ואוכלים שם לחם תודה אחת משתי התודות

¹ רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ו הלכה יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

והשנייה נשרפת², וע"פ הנביא שורפין את זו ואוכלין את זו. שהנביא אמר להם אי זו יאכלנו ואי זו ישרפו³.

ב. כל שלא נעשית בכל אלו ... בכל אלו תנן

כל מקום⁴ שלא נעשה בכל אלו שנזכרו וכסדר הנזכר, כלומר בשתי תודות ובשיר וכו', אין קדוש גמור.

ג. קסבר קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא

כבר התבאר במסכת חגיגה דף ג: ובמכות דף יט. שכל שהחזיקו עולי מצרים⁵ בזמן יהושע בן נון ולאחריו בכיבוש ארץ ישראל בימי הזקנים והשופטים, ונתקדש קדושה ראשונה⁶ כיון שגלו בחורבן בית ראשון⁷ בטלו קדושתן, ונפטרו מכל מצוות התלויות בארץ, שקדושה ראשונה לפי שהיתה מפני הכיבוש בלבד⁸, קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא.

כיון שעלו בני הגולה והחזיקו במקצת הארץ⁹, קדשוה קדושה שנייה העומדת לעולם לשעתה ולעתיד לבוא, והניחו אותם המקומות שהחזיקו בהם עולי מצרים ולא החזיקו בהם עולי בבל כשהיו, ולא פטרום מן התרומה

² ובמשנה מבואר שם דהפנימית נאכלת והחיצונה נשרפת. יפה כתב מרן ז"ל דלפי המסקנא דמסקינן על פי נביא נאכלת ועל פי נביא נשרפת תו ליכא לחלק בין פנימית לחיצונה יעו"ש והכי מבואר בלשון פי' רבינו למשניות כמבואר שם למי שמדקדק בו וכן מורה הלשון נאכלת ונשרפת בלשון בינוני דתמיד הדין כן דעל פי נביא נאכלת ועל פי נביא נשרפת ואין ליתן בה חק קבוע ולא יעבור. הר המוריה שם.

³ כס"מ שם

⁴ שם הלכה יד

⁵ רמב"ם הלכות תרומות פרק א הלכה ה

⁶ שלפני הכיבוש והחילוק עדיין לא נתקדשה א"י לחיוב מצות התלויות בארץ אבל אחר החילוק נתקדשה הארץ.

⁷ אף שגלו מישראל בימי יכני' כמפורש במלכים מ"מ אכתי הארץ נשארה בידיהם אבל אחר החורבן אף שהפקיד את גדלי' בן אחיקם לא הי' אלא פקיד בעלמא והארץ הי' של נבוכדנצר.

⁸ ללא קידוש בפה אלא רק בכיבוש. חזו"א שביעית ג א

⁹ לרש"י כבשו מקצת כדי שיהי מקום לעניים לסמוך עליו בשנת השמיטה, אבל דעת הרמב"ם שהניחום ולא פטרום מתרו"מ וצ"ל שלא יכלו להתיישב בכולה וכן מבואר בחזו"א שביעית סי' ג' סקב"ד וכ"כ כסף משנה בשם הרשב"א ע"ש ואף על גב דבב"מ כ"ח א' מפורש שהתיישבו בכולה מ"מ ע"כ נשארו ערים רבים שלא יכלו להתיישב שם כי כל הקהל לא הי' רק ארבע רבוא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

והמעשרות כדי שיסמכו עליהם עניים בשביעית, ורבינו הקדוש התיר בית שאן מאותם המקומות שלא החזיקו בהם עולי בבל והוא נמנה על אשקלון ופטרה מן המעשרות.

וכתב הרמב"ם למה אני אומר¹⁰ בקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא ובקדושת המקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא, לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה, והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם ואמרו חכמים אף על פי ששוממין בקדושתן הן עומדים, אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים¹¹, וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל, וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה בכיבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה, ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה הוא מקודש היום, ואף על פי שנלקח הארץ ממנו וחייב בשביעית ובמעשרות. שהרי הוא הקדש בפה שאינו בטל¹².

ויש חולקין¹³ שאף קדושת ירושלים והמקדש לא קידשה לעתיד להא וקדושם בטילה שמגלינו מארצינו.

י"א¹⁴ שתרומות ומעשרות בזה"ז מדרבנן ואפי' בבית שני היה מדרבנן משום שלא היו רוב יושביה עליה וכן לענין שביעית אבל לענין כלאים וביכורים וספק ערלה נשאר מן התורה גם בזה"ז¹⁵. ומקצת ראשונים¹⁶ חולקים וס"ל שדין שצריך רוב יושביה עליה לא נאמר רק לענין חלה, דהיא דרבנן בזמן הזה, אבל לענין תרו"מ א"צ רוב יושביה עליה ובבית שני הי' באמת מה"ת אבל בזה"ז בטלה קדושת הארץ לגמרי גם לענין תרו"מ

¹⁰ רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ו הלכה מז

¹¹ כלומר שלא היה קידוש בפה כנזכר אולם דעת המאירי מגילה י. וכ"כ הטורי אבן שם ומובא ג"כ בחזו"א ערלה סי' א' סק"א שקידשו בפה ואמרו הרי זה קדוש והחזיקו בה בתורת ארץ ישראל גם בבית ראשון, והא דלא קידשה לעת"ל מקרא ילפי לה ביבמות פ"ב ורש"י בשבועות ט"ז א' כתב שלא ידע במה נתקדשו ועי' תוס' ערכין ל"ב ב' ד"ה וקדשו.

¹² חזו"א שם סקט"ו ליישב קושיית הכ"מ שם

¹³ ראב"ד שם ורמב"ן שבועות ט"ז א' ותשובות רי"ד סי' י"א

¹⁴ רמב"ם תרומות שם הכ"ו

¹⁵ חזו"א שביעית סי' ג' סק"ט

¹⁶ הרשב"א בשבועות ט"ז א' וביבמות דף פ"ב ובסוף פסקי חלה ובמשמרת הבית בית ד' ריש שער ב' וב"פ הריצב"א באו"ז ריש ה' חלה וסה"ת בה' א"י וכן הסכים המאירי ביבמות פ"א א' ע"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

וכלאים וכל דבר¹⁷. ויש מקצת ראשונים שכתבו דבאמת בזה"ז גם תרו"מ מה"ת אבל לא נהגו כן¹⁸

וכל האמור אינו אלא לענין קדושת הארץ לענין מצוותיה ודיניה¹⁹, אבל לענין מעלת ישיבת א"י לא בטלה הקדושה, וכן לענין סמיכה אפשר לסמוך שם אף שאין סומכין בחו"ל דדינה כא"י לזה.

ד. ועזרא זכר בעלמא הוא דעבד

זֶה שֶׁעָשָׂה עֲזָרָא שְׁתֵּי תוֹדוֹת כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בַּסֶּפֶר נְחֻמְיָה (יב פסוקים כז – לו) וּבְחִנּוּכָת חוֹמַת יְרוּשָׁלַם בִּקְשׁוּ אֶת הַלְוִיִּם מִכָּל מְקוֹמֹתָם לְהִבָּיֵאם לִירוּשָׁלַם לַעֲשׂוֹת חֲנֻכָּה וְשִׁמְחָה וּבְתוֹדוֹת וּבִשְׂרִיר מַעֲלָתִים נְבָלִים וּבְכִנּוֹרוֹת: וַיֵּאָסְפוּ בְנֵי הַמְּשָׁרְרִים וְגו' וַיִּטְהָרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וַיִּטְהָרוּ אֶת הָעָם וְאֶת הַשְּׂעִירִים וְאֶת הַחוֹמָה, וַאֲעֲלֶה אֶת שְׂרֵי יְהוּדָה מֵעַל לַחוֹמָה וַאֲעֲמִידָה שְׁתֵּי תוֹדוֹת גְּדוֹלֹת וְתִהְלַכְתָּ לִּימִין מֵעַל לַחוֹמָה לְשַׁעַר הָאֲשָׁפֶת: וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵיהֶם הוֹשִׁעִיָּה וְחֲצִי שְׂרֵי יְהוּדָה: וְעֲזָרְיָה עֲזָרָא וּמִשְׁלֵם: יְהוּדָה וּבְנֵימָן וְשִׁמְעִיָּה וִירְמְיָה: וּמִבְנֵי הַכֹּהֲנִים בְּחֻצֵּרוֹת זְכַרְיָה בֶן יוֹנָתָן בֶּן שִׁמְעִיָּה בֶן מַתַּנְיָה בֶּן מִיכַיָּה בֶן זְכוּר בֶּן אֶסָּף:

¹⁷ הראב"ד בהשגות בסוף הפרק ובפ"כ מא"י ב' ה"ג והר"א אב"ד מובא ברשב"א יבמות פ"ב ב' והכו"פ פ"ה והטור יו"ד סי' של"א בשם הר"י וכ"ד הרמב"ן בס' הוכות גיטין ל"ו וכ"כ המרדכי בה' א"י בשם הרא"ש וכ"ד ה' א"י להטור ה' חלה סי' י' [רק שכתב דוקא אם תהי' עיר א' בא"י מיוחדת לדירת ישראל והשדות מיוחדות לישראל ולא יהי' עליהן אימת גוי שיוכל לגרשם ממנה] והמאירי ביבמות פ"א א' ע"ש וכן משמע מדבריו בפסחים מ"ד שכו' תרומה בזה"ו שאינה במקומות הרחוקים אלא מד"ס ומשמע דהמקומות שחוץ לא"י קורא מקומות הרחוקים אלמא דבא"י מה"ת אבל במגילה י' ובמכות י"ט ובשבועות ט"ז דעתו דבטלה קדושת הארץ ובכתובות כ"ה סתם כדעת רבנו ומש"כ החרדים שכ"ד גאון ורבנו יוסף טוב עלם והר"ר מתת'י והרב בעל העזר והר"ר אליעזר טהור קדש לכאן' כתב כן ע"פ הכו"פ פ"ג ופ"ה ולכאן' אין מדבריהם רא' ע"ש וצ"ע. דרך אמונה ציון ההלכה תרומות ה' צד

¹⁸ רמ"א יו"ד ר"ס של"א וכוונתו לענין ספקות וכה"ג במש"כ בחזו"א שביעית סי' ו' סק"ג וכן פסק הריטב"א ביבמות פ"ב ב' ובפסחים מ"ג ובנדה מ"ו דתרומה בזה"ל דרבנן וכן האו"ז בס' ר"ג בשם הריצב"א וכן בארחות חיים סוף ה' חלה בשם הר"ר אשר וכן הסכים המ"מ בפ"כ מא"י ב' ה"ג והסמ"ג סוף מ"ע קל"ג בשם הר"י ע"ש [אבל בל"ת רנ"ה כתב דהוא מה"ת] ובתשובות ר"ב אשכנזי בריש סי' א' הביא כן גם בשם תלמיד הרמב"ן והר"ר מודרוס הלוי וכן בבאיור הגר"א יו"ד שם סק"ו בליקוט נראה דעתו כדעת רבנו ועי' בתשו' רב"צ אשכנזי סי' א' שהביא שדעת רוב הראשונים דבזה"ל דרבנן וכן מסיק בעה"ש, ובחזו"א שביעית סי' ב' בליקוט שבסוף הס' ד"ה וכן הטור כ' דהדין אין מוכרע ומ"מ נקט להלכה בכמה מקומות דהוא דרבנן וכ"כ בשביעית סי' מ' סק"ה שאנו סומכין על הפוסקים דבזה"ל תרומה דרבנן וכן פסק בקונטרסו סי' ג' אות א' ועי' בשע"צ שכ' דגם לדעת רבנו דבזה"ל דרבנן מ"מ דינו כשל תורה ממש לכל ספקותיה דאולי' לחומרא הוי' מלענין תערוכות וכ"כ בארץ חפץ והוא עפ"ד המל"מ בפ"ז הי"ז אבל דעת החזו"א בשביעית סי' ו' סק"ג אינו כן. שם צה

¹⁹ חזו"א שביעית סי' ג' סק"ט וכן בזה"ז אפי' להסוברים דבטלה קדושת הארץ וכ"ה בתשב"ץ ח"ג סי' ר' ע"ש וכ"כ הרמב"ן ריש גיטין בהשמטות והריטב"א שם ובכו"פ פ"י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

וְאֶחָיו שְׁמַעְיָה וְעֶזְרָאֵל מִלְּלֵי גִלְלֵי מָעִי נִתְנָאֵל וַיהוּדָה הַנָּנִי בְּכָלִי שִׁיר דָּוִיד אִישׁ הָאֱלֹהִים וְעֶזְרָא הַסּוֹפֵר לְפָנֵיהֶם: וְהָאִיךְ קִידְשׁוּ אֶת יְרוּשָׁלַיִם הָרִי בְּבֵית שְׁנֵי חֹסְרוֹ נָבִיא וְאוֹרִים וְתוֹמִים²⁰ וְכָל שְׁחֹסֵר מָאֵלוֹ אֵינָה מִתְקַדֶּשֶׁת, זָכְרוֹן הוּא שַׁעֲשֵׂה לֹא בִּמְעָשָׂיו נִתְקַדֵּשׁ הַמָּקוֹם, וּבִמָּה נִתְקַדֶּשֶׁה בְּקִדּוּשָׁה רִאשׁוֹנָה שְׁקִדְשָׁה שְׁלֹמָה שֶׁהוּא קִידֵּשׁ הָעֶזְרָה וִירוּשָׁלַיִם לְשַׁעֲתָן וְקִידֵּשׁ לְעֵתִיד לְבָא²¹.

ה. שמעתי כשהיו בונים בהיכל עשו קלעים להיכל וקלעים לעזרות אלא שבהיכל בונין מבחוץ ובעזרות בונין מבפנים

קְדוּשׁוֹת יֵשׁ זֶה לְמַעַלָּה מִזֶּה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וּמֵהֶם שְׁעֻזַּת הַכֹּהֲנִים מִקְדֻשֶׁת מְעֻזַּת יִשְׂרָאֵל, שְׁאִין יִשְׂרָאֵל נִכְנָסִים לְשֵׁם אֶפֶילוֹ טַהוּרִים גְּמוּרִים אֲלֵא בְּשַׁעֲת צִרְכֵי קִרְבָּנוֹתֵיהֶם לְסַמִּיכָה וּלְשַׁחִיטָה דְּכַשְׁרָה בִּזְרָה וּלְתַנּוּפָה.

וּבֵין הָאוֹלָם וּלְמִזְבֵּחַ מִקְדָּשׁ מְעֻזַּת הַכֹּהֲנִים שֶׁאֶפֶילוֹ כֹּהֲנִים לֹא כֹּלָם נִכְנָסִים לְשֵׁם, וְהֵינּוּ בְּעַלֵּי מוֹמִין אִם פְּרוּעֵי רֹאשׁ וִ"א אֶף קְרוּעֵי בְּגָדִים.

הַהֵיכָל מִקְדָּשׁ מִבֵּין הָאוֹלָם וּלְמִזְבֵּחַ, שֶׁלֹּא נִכְנָס לְשֵׁם כִּשְׁאִינוֹ רַחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם וְאֵם נִכְנָס לִוְקָה, וְהָאוֹלָם דִּינוֹ כְּהֵיכָל דְּקִדּוּשָׁה אַחַת.

קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים מִקְדָּשׁ מֵהֶם, שְׁאִינוֹ נִכְנָס לְשֵׁם אֲלֵא כַּהֲ"ג בִּיזוּח"כ בְּשַׁעֲת הָעֲבוּדָה.

מִקּוֹם שֶׁהִיָּה בְּעֵלְיָה מִכּוּוֹן עַל קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים אֵין נִכְנָסִים לוֹ אֲלֵא פַּעַם אַחַת בְּשִׁמְטָה לִידַע מָה הוּא צָרִיךְ לַחֲזֹק בְּדָקוֹ.

²⁰ כמבואר ביומא כא:

²¹ ובראב"ד שם השיג סברת עצמו היא זו ולא ידעתי מאין לו ובכמה מקומות במשנה אם אין מקדש ירקב ובגמ' אמרו דנפול מחיצות אלמא למ"ד קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא לא חלק בין מקדש לירושלים לשאר א"י ולא עוד אלא שאני אומר שאפילו לרבי יוסי דאמר קדושה שנייה קדשה לעתיד לבא לא אמר אלא לשאר א"י אבל לירושלים ולמקדש לא אמר לפי שהיה יודע עזרא שהמקדש וירושלים עתידים להשתנות ולהתקדש קידוש אחר עולמי בכבוד י"י לעולם כך נגלה לי מסוד ה' ליראיו לפיכך הנכנס עתה שם אין בו ברת. ועיין באחרונים מש"כ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ובשעה שנכנסים הבנאים לבנות ולתקן בהיכל או להוציא משם את הטומאה מצוה שיהיו הנכנסים כהנים תמימים, לא מצאו תמימים יכנסו בעלי מומים ואם אין שם כהנים יכנסו לויים לא מצאו לויים יכנסו ישראל מצוה בטהורים לא מצאו טהורים יכנסו טמאים טמא ובעל מום יכנס בעל מום ואל יכנס טמא.

וכל הנכנסים בהיכל לתקן יכנסו בתיבות, ואם אין שם תיבות או אי אפשר להם שיעשו בתיבות יכנסו דרך פתחים

בשעה²² שנכנסין הבנאים לבנות ולתקן בהיכל או להוציא משם את הטומאה, מצוה שיהיו הנכנסין כהנים תמימים, לא מצאו תמימים יכנסו בעלי מומין, ואם אין שם כהנים יכנסו לויים, לא מצאו לויים יכנסו ישראל, מצוה בטהורים, לא מצאו טהורים יכנסו טמאים, טמא ובעל מום יכנס בעל מום ואל יכנס טמא שהטומאה דחוייה בציבור, וכל הנכנסין להיכל לתקן יכנסו בתיבות, אם אין שם תיבות או א"א להם שיעשו בתיבות יכנסו דרך פתחים.

ו. שמעתי שמקריבין אף על פי שאין בית אוכלין קדשי קדשים אף על פי שאין קלעים קדשים קלים ומעשר שני אף על פי שאין חומה מפני שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא

כבר התבאר במסכת מגילה דף י. שי"א²³ שירושלים והמקדש קדושים בקדושתם לעולם, ובמה נתקדשו בקדושה ראשונה שקדשה שלמה שהוא קידש העזרה וירושלים לשעתן וקידשן לעתיד לבא. וי"א²⁴ שקדושת המקדש וירושלים בטלה. והעיקר כדעה ראשונה.

²² רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ז הלכה כג

²³ רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ו הלכה יד – טז

²⁴ השנת הראב"ד שם שכתב על הרמב"ם סברת עצמו היא זו ולא ידעתי מאין לו ובכמה מקומות במשנה אם אין מקדש ירקב ובגמ' אמרו דנפול מחיצות אלמא למ"ד קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא לא חלק בין מקדש לירושלים לשאר א"י ולא עוד אלא שאני אומר שאפילו לרבי יוסי דאמר קדושה שנייה קדשה לעתיד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

לפיכך אם בונים מזבח²⁵ ומעמידים אותו בדיוק במקומו²⁶, מקריבין הקרבנות כולן אף על פי שאין שם בית בנוי, ואוכלין קדשי קדשים בכל העזרה אף על פי שהיא חריבה ואינה מוקפת במחיצה, ואוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל ירושלים אף על פי שאין שם חומות, שהקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא²⁷. לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה במלח, והרי הוא אומר (ויקרא כו פסוק לא) וְהִשְׁמוֹתִי אֶת מִקְדָּשִׁיכֶם ואמרו חכמים (מגילה דף כח.) אף על פי ששוממין בקדושתן הן עומדים.

והנכנס עתה למקום מקדש חייב כרת, שכולנו טמאי מתים וקדושה הראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא²⁸.

אמנם מכיון שצריך שיהא מזבח בנוי שיוכלו להקריב עליו בכורות ואם אין מזבח בנוי אי אפשר להקריב בכורות אין לאכול מעשר שני כיון שהוקש לבכור, אבל אם בנו מזבח אף בזה"ז אפשר לאכול מעשר שני²⁹.

ז. אשר לוא חומה אף על פי שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן

לבא לא אמר אלא לשאר א"י אבל לירושלים ולמקדש לא אמר לפי שהיה יודע עזרא שהמקדש וירושלים עתידים להשתנות ולהתקדש קידוש אחר עולמי בכבוד י"י לעולם כך נגלה לי מסוד ה' ליראיו לפיכך הנכנס עתה שם אין בו כרת".

²⁵ לקוטי הלכות זבחים ס' השוחט ומעלה סו: בתורת הקדשים ו

²⁶ שהרי המזבח מקומו מכוון ביותר, ואין משנין אותו ממקומו לעולם כמבואר ברמב"ם שם פרק ב הלכה א
²⁷ ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא, ובקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא, לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה במלח, והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם ואמרו חכמים אף על פי ששוממין בקדושתן הן עומדים אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל, וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה בכיבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה הוא מקדש היום ואף על פי שנלקח הארץ ממנו וחייב בשביעית ובמעשרות על הדרך שביארנו בהלכות תרומה. רמב"ם שם סז

²⁸ משנה ברורה סימן תקס"ה, וכו' עברוך השולחן העתיד הלכות בית המקדש סימן יג סעיף יח "דרוב רבותינו עומדים בשיטת הרמב"ם, ולפי"ז הנכנס למקדש בזמנה"ז חייב כרת והלכה כרבים"
²⁹ משניה למלך שם הי"ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

לעתיד לבוא בביאה שלישית בעת שיכנסו לארץ יתחילו למנות שמיטין ויובלות³⁰ ויקדשו בתי ערי חומה³¹, ויתחייב כל מקום שיכבשוהו במעשרות שנאמר דברים ל' פסוק ה' וַהֲבִיֵּאֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירְשָׁתָהּ, מקיש ירושתך לירושת אבותיך כלומר יהושע, מה ירושת אבותיך אתה נוהג [בה] בחידוש כל הדברים האלו אף ירושתך ירושת עזרא אתה נוהג בה בחידוש כל הדברים האלו³². וי"א³³ שלא יצטרכו לקדשם שהרי עזרא קידש ולא יהיו חייבים אלא במקומות שלא קידש עזרא.

דף טז:

**ח. והשתחוה או ששהה כדי השתחואה ... לא שנו אלא
שהשתחוה כלפי פנים אבל השתחוה כלפי חוץ שהה אין לא
שהה לא ... וכמה שיעור שהייה ... כמויכרעו לסיפא וכל
בני ישראל רואים ברדת האש וכבוד ה' על הבית ויכרעו
אפים ארצה על הרצפה וישתחוו והודות לה' כי טוב כי
לעולם חסדו**

כבר התבאר לעיל דף יד: שאחד טמא³⁴ שנכנס למקדש טהור, או טהור שנכנס למקדש שיש בו טומאה, כגון שהיה מת תחת אהל בתחילת הכניסה

³⁰ שהרי במלך מה"ת לפי שאין כל יושביה עליה ויובל במל גם מדרבנן בזה"ז
³¹ במנ"ח מצוה שמ כתב דלא יצטרכו לקדש אלא אותן שלא נתקדשו אבל מה שנתקדש ע"י עזרא לא יצטרכו לחזור ולקדש שהרי קדושה שניה לא בטלה אבל החזו"א כתב דכיון דבתי ערי חומה תלוי ביובל כנ"ל פ"י ה"ט וכיון דבטל יובל בטל קדושת בתי ערי חומה בחורבן שני ויצטרכו לחזור ולקדשם:
³² מהא שמעינן דקדושה ראשונה לא קידשה לעולם וגם קדושה שניה שקידשה לעולם עכ"פ לענין שמיטה ויובלות ובע"ח כיון שבטלו לגמרי בחורבן יצטרכו לחזור ולקדשה לעת"ל
³³ השגת הראב"ד שם דעת הראב"ד שלא יצטרכו לחזור ולקדש לעת"ל כיון דקדושת עזרא קידשה לעולם ואף על גב שלא היו כל יושביה עליה לעתיד לבא שיהיו כל יושביה עליה לא יצטרכו קידוש חדש ומהני קידוש עזרא ורק מה שלא קידש עזרא יחזור ויקדשו לעת"ל בב"א
³⁴ רמב"ם ביאת המקדש פרק ג הלכה כא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

למקדש³⁵ ונכנס הוא תחת האהל ה"ז חייב כרת³⁶ שהרי ביאתו וטומאה באין כאחת, נכנס למקדש ונטמא שם אחר שנכנס אפילו טימא עצמו שם במזיד³⁷ ימהר ויבהל ויצא בדרך קצרה.

³⁵ אע"ג שברמב"ם לא הזכיר זאת עכ"פ ע"כ כך צ"ל דאל"ה כיון שנכנס בטהרה ורק אח"כ נטמא באוהל צריך שיעור שהייה (ערוה"ש העתיד שם סעי' לב)

³⁶ בודאי כל שהייה שיש בה כדי יציאה וכניסה חייב אם התרו בו, כי הוי לאו שיש בו מעשה, כיון דהכניסה היתה במעשה באיסור, כמו גבי כלאים, עיין בר"מ פ"י מכלאים ה"ל ובמשנה למלך כאן הכ"א. וכל זה בנטמא חוץ לעזרה ונכנס, או בבת אחת, אבל אם היה מהור ונכנס לעזרה ונטמא בעזרה, אין לוקין ואינו חייב קרבן, ואפילו טימא עצמו במזיד, עד שישעה כשיעור השתחוואה, ושיעור זה עיין ר"מ כאן הכ"ג, או שהשתחוה כלפי היכל, או שיצא בדרך ארוכה אם יש קצרה ממנה. ועיין בסוגיא שבועות י"ז ע"א בתוס' ד"ה צריך, דאם התרו בו קודם שטימא עצמו, אין צריך שהייה, (מנ"ה שסג אות טז)

³⁷ עיין בשבועות דף י"ז ע"א בעי רב אשי טימא עצמו במזיד מהו באונס גמירי שהייה במזיד לא גמירי שהייה או דלמא בפנים גמירי שהייה ל"ש באונס לא שנא במזיד תיקו ועיין רש"י ותוס' דהאיבעיא אי בטומאת מזיד בעינן שהייה למלקות ומיירי שהתרו בו אחר שטימא עצמו דקודם לכן ודאי חייב ועיין במשנה למלך שהאריך בזה ובענין לאו שאין בו מעשה ועיין ברמב"ם הל' שגגות פ"א ה"ד "מי שטימא עצמו במזיד ולא שהה כשיעור, הרי זה ספק אם שיעור השתחווייה לאנוס בלבד או אף למזיד, ולפיכך אם נעלם ממנו ויצא ולא שהה אינו מביא קרבן" ולכאורה כאן פשיטא ליה ושם בשגגות כתב לשון ספק ועיין ערוה"ש העתיד סעי' לג שכתב דאפשר דלרמב"ם האיבעיא היא רק לענין קרבן כיון שחיובו על ההעלם אבל לענין כרת שחיובו במזיד אין נ"מ בין נטמא באונס לנטמא במזיד, ועיין שם עוד ברמב"ם הל' שגגות "וכן אם תלה עצמו באויר עזרה, הדבר ספק אם אויר עזרה כעזרה או אינו כעזרה" והוא בעיא דרבא דלא איפשיטא שם בשבועות ולא הזכיר זאת כאן משמע שהספק אינו אלא לענין קרבן. ועיין ריטב"א שם שכתב לפרש לפי גירסא אחת שם "דבעיא דרב אשי כפשוטה שטימא עצמו בזדון טומאה וזדון מקדש, אלא שאח"כ שב מידיעתו ונתחרט על מעשיו ומתוך חרטה זו נעלמה ממנו טומאתו והיה שם אח"כ בלא שיעור שהייה, וקמבעיא ליה לרב אשי אי בעי שהייה לקרבן העלמה זו או לא, מי אמרינן דכי גמירי שהייה במי שתחלת טומאתו באונס אבל זה שהיתה בתחלתו במזיד גמור בלא שהייה מחייב קרבן דהא בשעת החטא הזה שב מידיעתו היה, או דלמא כל לקרבן ואפילו כעין זה גמירי שהייה, ולא אפשיטא" עכ"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ואסור לו³⁸ לשהות או להשתחוות או לצאת בדרך ארוכה³⁹, ואם שהה⁴⁰ או שיצא בארוכה אע"פ שלא שהה או שהחזיר פניו להיכל והשתחוה⁴¹ אע"פ שלא שהה חייב כרת, ואם היה שוגג מביא קרבן.

ולפיכך אף⁴² הנכנס דרך הגג שפטור שאינו דרך ביאה, מ"מ דינו כנטמא בעזרה, ואם שהה כדי השתחויה, או השתחוה, או יצא בדרך ארוכה, חייב⁴³. אבל אם⁴⁴ שהה במגדל אינו חייב דאין העמידה במקדש כדרך עמידתו⁴⁵ וי"א⁴⁶ שאפשר שחייב ואין המגדל מפסיק.

לא החזיר⁴⁷ פניו אלא השתחוה דרך יציאתו כלפי חוץ אינו חייב אלא א"כ שהה כשיעור, וכמה שיעור שהייתו⁴⁸ כדי לקרות (דהרי הימים ב ז פסוק ג)

³⁸ שם הלכה כב

³⁹ עיין מנחת חינוך שסג אות יז שהסתפק אם כל המקדש הרי הוא כמחיצה אחת כגון אם נטמא בעזרה שאינו חייב אלא אם שהה, והוא לא שהה רק נכנס להיכל, לא אמרינן דלענין היכל הוא ליה כאילו נטמא בחוץ, ויהיה חייב על הכניסה להיכל, אלא כולו הוא ליה מחיצה אחת, והוא ליה טומאת פנים. וכן אם נכנס בעזרה דרך גגין דפטור, וכשהיה בעזרה נכנס להיכל דרך פתח, לא אמרינן דיהיה חייב דנכנס להיכל דרך ביאה, רק אמרינן כיון דכתיב ואל המקדש לא תבא דרך ביאה, וזה בכולל נקרא מקדש, וא"כ לא נכנס במקדש דרך הפתח, ולא היה דרך ביאה או אפשר שכל חלק מקדש הוא מקדש, והבא לאחד מהם דרך ביאה חייב, ואם נטמא בעזרה ולא שהה אבל נכנס להיכל יהיה חייב ואינו פטור אלא בכל מחיצה שנכנס בה שלא כדרך ביאה, אבל מחיצה אחרת כיון דנכנס דרך ביאה אפשר דזה הוא ג"כ חלק מקדש, והוא ליה ואל המקדש לא תבא והוא ליה דרך ביאה וחייב.

⁴⁰ ושיעורים אלו הלכה למשה מסיני (רש"י שבועות יד ע"ב ד"ה חייב)

⁴¹ ר"ל שמיהר והשתחוה ולא שהה כשתחואה בינונית שהיא כמש"כ ברמב"ם הלכות תפילה פרק ה הלכה יג ועבודת כוכבים פרק ו הלכה ו ישב לארץ ונופל על פניו ארצה עד שיפשוט ידיו ורגליו על האבן ונמצא כולו מוטל עליה שזו היא השתחויה האמורה בתורה (חזו"א על הרמב"ם שם).

⁴² משנה למלך שם ה"ט מנחת חינוך שם אות יד

⁴³ דבנטמא בעזרה ג"כ אין עובר על ואל המקדש לא תבא, ומ"מ בשבועות ט"ז ע"ב ילפינן טומאת פנים, וגמירי שהייה, הבא נמי הוא ליה כנטמא בעזרה, עיין משנה למלך כאן ה"ט פלפל בזה באריכות ומביא ראיות לזה, וכן כתב המהרש"א שם

⁴⁴ ערוה"ש העתיד שם סעי' כד

⁴⁵ קצת צ"ע דהא בגמ' שבועות יז ע"א נסתפקו בתלה עצמו באויר העזרה אם חייב ועיי"ש בראשונים בפירוש הדבר ולכאורה הרי אינו דרך עמידה בעזרה וודאי אינו חייב אלא ע"כ צ"ל דגבי שהייה אפילו שלא בדרך חייב וא"כ ה"ה במגדל אמנם אפי' לדחות שמכיון שדרך להשתלשל בתאים כדי לתקן תיקונים במקדש א"כ הוא כתולה עצמו באויר וחשיב דרך עמידה אמנם צ"ע דא"כ אם נשתלשל דרך גגות ועליות יהיה חייב דכן הדרך ולא מצינו לפוסקים שיכתבו כן

⁴⁶ חזו"א נשים ס' קמג ס"ק יג

⁴⁷ שם הלכה כג

⁴⁸ וכל שהייה שיש בה כדי יציאה וכניסה חייב אם התרו בו, כי הוא לאו שיש בו מעשה, כיון דהכניסה היתה במעשה באיסור, עיין במשנה למלך כאן הכ"א. וכל זה בנטמא חוץ לעזרה ונכנס, או בבת אחת, אבל אם היה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

וַיִּכְרְעוּ אַפִּים אֶרְצָה עַל הָרִצְפָּה וַיִּשְׁתַּחֲווּ וַהֲדוּת לָהּ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ
וְזֶהוּ שִׁיעוּר הַשְׁתַּחֲוִיָּה.

ט. קידה על אפים ... כריעה על ברכים ... השתחואה זו פישוט ידים ורגלים

כבר התבאר במסכת ברכות דף לד: שכריעה⁴⁹ האמורה בכל מקום על
ברכים, קידה על אפים, השתחוויה זה פישוט ידים ורגלים עד שנמצא מוטל
על פניו ארצה.

כבר התבאר במסכת מגילה דף כב: שאבן משכית האמורה⁵⁰ בתורה
שאסור להשתחוות עליה, אע"פ שהוא משתחוה עליה לשם לוקה, שנאמר
(ויקרא כו פסוק א) וְאֶבֶן מִשְׁפַּיִת לֹא תִתְּנוּ בְּאַרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ. מפני
שהיה דרך עובדי כוכבים להניח אבן לפני השתחוות עליה⁵¹, לפיכך אין
עושין⁵² כן לה'. ואינו לוקה עד שיפשוט ידיו ורגליו על האבן, ונמצא כולו
מוטל עליה שזו היא השתחוויה האמורה בתורה.

בין אם היתה האבן מצוירת ובין אם לאו חייב משום אבן משכית, כל
שהיתה אבני גזית מגוררות במגירה, כלומר אבנים מסותות או מוחלקות⁵³.

מחור ונכנס לעזרה ונממא בעזרה, אין לוקין ואינו חייב קרבן, ואפילו מימא עצמו במזיד, עד שישהה כשיעור
השתחואה, ועיין בסוגיא שבועות י"ז ע"א בתוס' ד"ה צריך, דאם התרו בו קודם שמימא עצמו, אין צריך שהייה,
⁴⁹ רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ה הלכה יג

⁵⁰ רמב"ם פ"ו מעכו"ם ה"ו

⁵¹ "והנה דעת הר"ם שם משום לתא דעבודה זרה הוא דהיו עושים כן העכו"ם, והחינוך דעתו מפני החשד,
(כדלקמן הע' ד') ועיין רש"י מגילה כ"ב ע"ב ד"ה לא, דהטעם דהיו כעין מקדש ואסרה התורה משום דוגמת
מקדש כעין לאו דלא תעשון:

⁵² ובחינוך שם כתב "ואפשר לומר גם כן שהטעם מפני שנראה כמשתחוה לאבן עצמה, אחר שהכינה וציירה
והיא נאה יש מקום לחשד":

⁵³ חינוך מצוה שמ"ט ועיין פי ר"ח מגילה כ"ב ע"ב "פי' רצפה, כדכתיב על רצפת בהט ושש" וכו' ועיין שו"ת
משה האיש או"ח כ"א וכ"ד וצ"ע להלכה באבנים שאינם מסותות:

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

י"א שחייב אף באבני שיש⁵⁴. וי"א דאין חייב⁵⁵ באבני שיש. ומרצפות שלנו דינה כרצפת שיש⁵⁶. אך ריצוף קרמיקה דינו כלבנים להלן.

אסור ליפול על פניו ארצה על גבי רצפת אבנים אפי' שלא בפישוט ידים ורגלים, שאע"ג שכל המשתחוה לה' על האבנים המפוצלות בלא פישוט ידים ורגלים אינו לוקה, אעפ"כ מכין אותו מכת מרדות⁵⁷, גזירה אטו השתחוואה בפישוט ידים ורגלים.

ואם אינו מדביק פניו בקרקע כלומר בדרך קידה אע"ג שהוא רצפת אבנים אין בו איסור אפי' מדרבנן, וכן במטה על צדו אין איסור אפי' שמשתחוה מלא קומתו⁵⁸, אבל בפישוט ידים ורגלים אסור אפי' מטה על צידו⁵⁹.

מותר להשתחוות ע"ג לבנים בלא פישוט ידים ורגלים⁶⁰, ד"אבן" כתיב ולבנה לאו אבן היא, כדכתיב (פרשת יא פסוק ג) וַתֵּהִי לָהֶם הַלְּבָנָה לְאֶבֶן וְאֵינָה בְּכָלֵל אֶבֶן מִשְׁכִּית.

אפי' ברצפה שאינה של אבנים אסור ליפול על פניו בפישוט ידים ורגלים, דגזרינן אטו רצפת אבנים⁶¹. אבל אם מטה על צדו מותר אע"ג שהוא בפשוט ידים ורגלים⁶².

ומפני זה נהגו כל ישראל להציע מחצלאות בבתי כנסיות⁶³ הרצופות באבנים, או מיני קש ותבן להבדיל בין פניהם ובין האבנים. אבל בפישוט ידים ורגלים יש להחמיר, שגם אם יש דבר המבדיל בינו לבין האבנים עכ"פ יטה על צידו⁶⁴.

⁵⁴ מהר"י בן לב ח"א סי' נ"ה ד"ה ואשר שאלת. ומשמע דיש בו חיוב, דהביא בסתמא לאיסור מהרמב"ם פ"ו ה"ו מעכו"ם:

⁵⁵ כנה"ג והוא ס"ל דאף איסור אין בו, אמנם ע"פ מש"כ במטה אפרים, מובא להלן א"כ אסור גם בזה. ועיין מג"א סי' קל"א ס"ק כ

⁵⁶ אבני ישפה ח"ב סי' ז'

⁵⁷ רמב"ם שם ה"ח ועיי"ש בכס"מ שו"ע הרב קל"א ב, ודעת האו"ז שם דבלא פישוט ידים ורגלים מותר אפי' על רצפת אבנים, והרמב"ם דאסר ס"ל דמחמירי' משום חומרת עכו"ם ולא תעשו כמעשיהם.

⁵⁸ וצ"ע ל' שו"ע הרב "ואם אינו מדביק פניו בקרקע אלא מטה על צידו מותר" דמשמע דבעי' תרתי לטיבותא.

⁵⁹ אבל דעת הרמב"ם שמותר, דז"ל שם ה"ז "או שוחה על צדו ומטה כדי שלא ידביק פניו באבן", וכן דייק מירושלמי ע"ז פ"ד ה"א במראה הפנים שם.

⁶⁰ מג"א סי' קל"א ס"ק כ' ומ"ב ס"ק מ"א

⁶¹ ועיי"ש במשב"ז ס"ק י"ד דאפי' עוד לפרש בדעת הרמ"א דס"ל כדעת הרב שרירא גאון מובא בריב"ש סי' תי"ב.

⁶² סי' קל"א סעי' ח' ובמ"ב שם.

⁶³ ומוזה צ"ע על מה שהביא בספר פסקי תשובות בשם שו"ת לבושי מרדכי או"ח סי' כ"ד, דשמיחים המונחים דרך קבע לא מהני, דהא משמע דהיו נהוג לפרוש דרך קבע.

⁶⁴ שם ה"ז ובשעה"צ שם ס"ק מ"ד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

י"א שאסור בכל דבר ואפי' רצפת עץ וכדומה, גזירה אטו ריצפת לבנים. ולכן נהגו לשטוח ביום הכיפורים דבר מה על רצפת ביהכנ"ס, ואם לא הציעו, יש להם לחוץ ולהפסיק בכנפי טליתם בין פניהם לקרקע⁶⁵.

הפסק בבגד שלבוש בו, יש להסתפק אי חשיב הפסק, ולכן אם משתחוה בפישוט ידיים ורגלים על רצפה של אבן אין להפסיק בבגדו⁶⁶. אבל בטלית שמעוטף בה מועיל להפסק⁶⁷.

מותר⁶⁸ להשתמש באבן משכית, כגון להניח חפציו עליה או כל כדומה בין מצוירת בין אם לאו כל שאינה עשויה לשם ע"ז⁶⁹. וכן מותר לעשות אבן משכית כל שאינה לשם ע"ז, ואם עשאה לשם ע"ז חייב משעת נתינה⁷⁰.

מותר לעשות רצפת אבנים בביהכנ"ס, ואין בו איסור משום אבן משכית לא תתנו⁷¹.

מותר להשתחוות ע"ג בגדים מצוירים, ואין בו משום אבן משכית⁷².

במה דברים אמורים בשאר הארצות⁷³, אבל במקדש מותר להשתחוות על האבנים⁷⁴. שנאמר "בארצכם" בארצכם אי אתם משתחוים על האבנים, אבל אתם משתחוים על האבנים המפוצלות במקדש⁷⁵.

⁶⁵ מטה אפרים סי' תרכ"א סעי' י"ד.

⁶⁶ אבל בלא פיור, או שלא ברצפה של אבן שאינו אלא איסור דרבנן, לכאוי יש להקל. דעת תורה למהרש"ם סי' קל"א סעי' ח.

⁶⁷ שער הציון שם שם ס"ק מ"ד. אע"ג דפשטות דבריו היינו כל בנד, דמלית הוא שם גם לסתם בנד, עכ"פ אפשר לדחוק דהכוונה טלית שמתעטף בתפילה, ועיין שו"ת שבט הקהתי ח"ב סי' ס"א.

⁶⁸ ירושלמי ע"ז פ"ד ה"א

⁶⁹ וז"ל הירושלמי ע"ז פ"ד ה"א (דף כ"ה ב') "ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחוות עליה, יכול לא יתן שני אבנים זו על גב זו ויתן קופתו עליהם ת"ל להשתחוות עליה, אי אתה משתחוה אבל אתה נותן את קפתך עליה".

⁷⁰ יראים סי' ש"ג (דף קצ"ד א' ביראים השלם) ובתועפות ראם שם ס"ק ה'.

⁷¹ כ"מ מהרמ"א או"ח קל"א סעי' ח.

⁷² אבל המשתחוה על גבי בגדים נאים, אין שם מקום לחשד, שהבגד דבר שהוא כלה במהרה, ולא יעשנו בריה אלוהו.

⁷³ היינו אפי' חו"ל דלא אתי לאפוקי אלא מקדש, וכטו"א מגילה הנ"ל הע' ב'.

⁷⁴ "וזה הענין לפי הדומה מן הטעם שאמרת, כי יחשדו בני אדם המשתחוה שלא יעשה האבנים אלוה, ומפני שהבית הקדוש נבחר לעבודת השם ברוך הוא, ומפורסם לכל העולם כשמש בחצי השמים שאין עבודה שם בלתי לה' לבדו, אין שם מקום לחשד. אבל אם כטעם הרמב"ם זכרוננו לברכה, שהוא להרחיק עבודה זרה שהיו עושין לה כן, כל שכן שהיה ראוי להרחיק כל הדומה לה ממקום המקודש שלא לפגל מחשבת המשתחוה לשם בזוכרו אותם. ואולם ידעתי כי יש לרבינו טעם נכון בכל אשר יפנה, ונעלם לפעמים מחסרון השומע". (ל' החינוך שם):

⁷⁵ שם ברמב"ם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ונראה שמה שבמקדש מותר, דוקא מעזרת ישראל בפנים שהוא מחנה שכינה, אבל חוץ לעזרה בכל הר הבית אסור ועוברים משום לאו זה, אמנם אפשר הכל הוא בכלל בית המקדש⁷⁶. ויש להחמיר⁷⁷.

נפילת אפים⁷⁸ שנהגו בה בימים הראשונים היה בדרך קידה. כלומר ליפול על פניו ארצה, ושלא בפישוט ידים ורגלים. ועכשיו לא נהגו ליפול על פניהם ממש אלא בהטיית הראש וכיסוי הפנים בלבד. שאין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו א"כ הוא יודע בעצמו שהוא צדיק כיהושע כדי שלא יתבזה אם לא יהיה נענה תיכף. ואנחנו בודאי איננו כדאים ליפול בפנינו, וכן המנהג הפשוט.

ונוהגים לכסות הפנים בבגד ולא די כיסוי היד שנופל פניו עליה לפי שהיד והפנים גוף אחד הם ואין הגוף יכול לכסות את עצמו

י. צריך שהייה למלקות או אין צריך שהייה למלקות לקרבן

גמירי שהייה למלקות לא גמירי שהייה

מה שהתבאר שטמא⁷⁹ שנכנס למקדש טהור, או טהור שנכנס למקדש שיש בו טומאה, ה"ז חייב כרת ואפילו טימא עצמו שם במזיד ימהר ויבהל ויצא בדרך קצרה כדלהלן.

⁷⁶ ל' המנ"ח שם "ואפשר לפי הטעם שכתב החינוך [הובא לעיל הע' ד'] מותר בהר הבית, שגם שם נגלה כשמש שאין עוברים אלא להשי"ת לבדו, אבל לדעת רש"י מגילה שם שהוא דוגמת המקדש, [הובא לעיל הע' ג'] אסור לעשות בכל מקום אפילו בהר הבית, וצ"ע קצת:

⁷⁷ מנ"ח שם "ט אות ג'

⁷⁸ מ"ב קלא ג'

⁷⁹ רמב"ם ביאת המקדש פרק ג הלכה כא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ואסור לו⁸⁰ לשהות או להשתחוות או לצאת בדרך ארוכה⁸¹, ואם שהה⁸² או שיצא בארוכה אע"פ שלא שהה או שהחזיר פניו להיכל והשתחוה⁸³ אע"פ שלא שהה חייב כרת, ואם היה שוגג מביא קרבן.

ואי זו⁸⁴ היא דרך ארוכה כל שאפשר לו לצאת מן המקדש בדרך קצרה ממנה, יצא בקצרה אע"פ שלא רץ אלא הלך עקב בצד גודל אפילו כל היום פטור, יצא בארוכה אע"פ שרץ ודחק עצמו בכל כחו ונמצא שיעור זמן שהלך בו הארוכה פחות משיעור הזמן שמהלך כל אדם בקצרה הואיל ויצא בארוכה חייב⁸⁵, יצא בקצרה והלך מעט ועמד ושהה מעט עד שנצטרף מכל השהיות כדי השתחויה במזיד אינו לוקה בשוגג אינו מביא קרבן מפני שהדבר ספק, אבל מכין אותו מכת מרדות.

⁸⁰ שם הלכה כב

⁸¹ עיין מנחת חינוך שסג אות יז שהסתפק אם כל המקדש הרי הוא כמחיצה אחת כגון אם נטמא בעזרה שאינו חייב אלא אם שהה, והוא לא שהה רק נכנס להיכל, לא אמרינן דלענין היכל הוי ליה כאילו נטמא בחוץ, ויהיה חייב על הכניסה להיכל, אלא כולו הוי ליה מחיצה אחת, והוי ליה מומאת פנים. וכן אם נכנס בעזרה דרך גנין דפטור, וכשהיה בעזרה נכנס להיכל דרך פתח, לא אמרינן דיהיה חייב דנכנס להיכל דרך ביאה, רק אמרינן כיון דכתיב ואל המקדש לא תבא דרך ביאה, וזה בכלל נקרא מקדש, וא"כ לא נכנס במקדש דרך הפתח, ולא היה דרך ביאה או אפשר שכל חלק מקדש הוי מקדש, והבא לאחד מהם דרך ביאה חייב, ואם נטמא בעזרה ולא שהה אבל נכנס להיכל יהיה חייב ואינו פטור אלא בכל מחיצה שנכנס בה שלא כדרך ביאה, אבל מחיצה אחרת כיון דנכנס דרך ביאה אפשר דזה הוא ג"כ חלק מקדש, והוי ליה ואל המקדש לא תבא והוי ליה דרך ביאה וחייב.

⁸² ושיעורים אלו הלכה למשה מסיני (רש"י שבועות יד ע"ב ד"ה חייב)

⁸³ ר"ל שמיהר והשתחוה ולא שהה כשתחואה בינונית שהיא כמש"כ ברמב"ם הלכות תפילה פרק ה הלכה יג ועבודת כוכבים פרק ו הלכה ו ישב לארץ ונופל על פניו ארצה עד שיפשוט ידיו ורגליו על האבן ונמצא כולו מוטל עליה שזו היא השתחויה האמורה בתורה (חזו"א על הרמב"ם שם).

⁸⁴ שם הלכה כד

⁸⁵ ועיין ירושלמי שבועות פ"ב ה"ג דאם אין בארוכה יותר מבקצרה י' אמות אינו חייב ומדלא הזכירו הרמב"ם משמע דלא ס"ל הכי (ערוה"ש העתיד שם סעי' לח וכ"כ בחזו"א נשים סי' קמג ס"ק יד)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

